

Loppi Läyliäinen – Maakylä osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2017

Timo Jussila

Tilaja: A-Insinöörit Oy

Sisältö

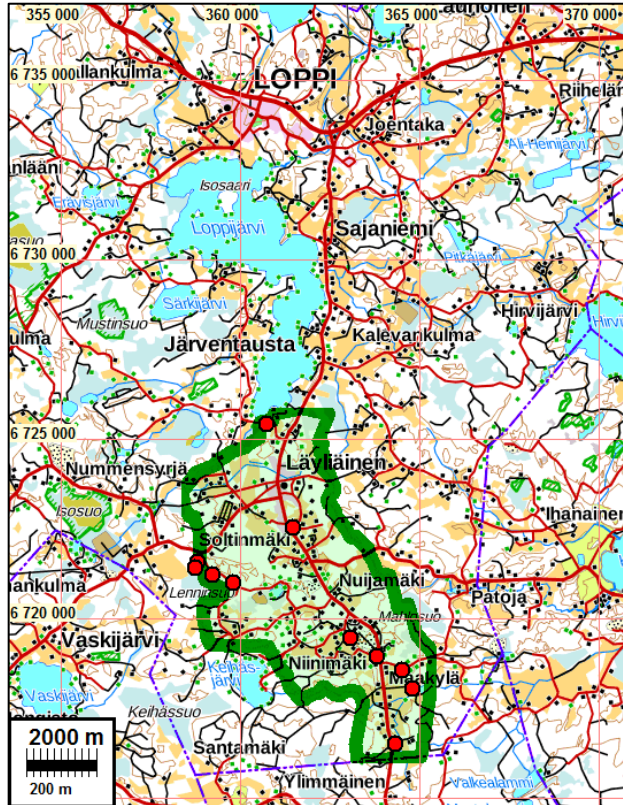
Perustiedot	2
Inventointi	3
Lähteet	5
Yleiskartta	6
Muinaisjäännökset	7
1 LOPPI METSÄKYLÄ	7
2 LOPPI JÄRVENTAUSTAN TORPPA.....	12
3 LOPPI LÄYLIÄISTEN KYLÄ.....	15
7 LOPPI SUOLASILTA RÄ.....	18
8 LOPPI HALKIVAHANNUMMI NW.....	19
9 LOPPI LENNINSUO NE	21
10 LOPPI LENNINSUO N 1	22
11 LOPPI LENNINSUO N 2	23
Muut kulttuuriperintökohteet	24
4 LOPPI KENA.....	24
5 LOPPI FORSBACKA.....	26
6 LOPPI JALAISTUS	27
Löytöpaikat	30
12 LOPPI LÄYLIÄINEN YLHÄINEN	30
13 LOPPI LÄYLIÄINEN AHOLA.....	30
14 LOPPI LÄYLIÄINEN MÄENALUSTA	31

Kansikuva: Metsäkylän vanha ja jo 1800-luvulla autioitunut kahden talon kylätontti on sijainnut taustalla olevalla metsäisellä mäellä.

Perustiedot

- Alue:** Loppi, Läyliäinen – Maakylä osayleiskaava 2035 suunnittelualue. Alue sijoittuu Loppijärven eteläpään ja Lopen ja Vihdin rajan väliselle alueelle.
- Tarkoitus:** Selvittää sijaitseeko alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi arvioitavia kulttuurihistoriallisia jäännöksiä.
- Työaika:** Maastotyö elo-syyskuussa 2017.
- Kustantaja:** kaavakonsultti A-Insinöörit Oy
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Timo Jussila.
- Aiemmat tutkimukset:** Saukkonen Jyri, inventointi 1982, Jussila Timo inventointi 2000.
- Tulokset** Alueella on aiemmin käyty parin yleisinventoinnin yhteydessä, jolloin lähinnä tarkasteltiin esihistoriaa. Alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä eikä muita kulttuuriperintökohteita. Alueella sijaitsee kuusi vanhaa, 1700-luvun kartoilta paikannettua historiallisen ajan kylätonttia tai talon / torpanpaikkaa, Näistä kaksi on täysin autioitunutta ja ne todettiin muinaisjäännöksiksi. Yksi laaja tonttima on osittain muinaisjäännös. Kolme talonpaikkaa sijaitsee rakennetulla alueella ja ne luokiteltiin muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Yksi vanha, 1700-luvun kartalla nimetty rajamerkki todettiin muinaisjäännökseksi. Alueelta löytyi kaksi hiilimiilukohdetta, joissa toisessa kaksi miilua. Aivan tutkimusalueen liepeiltä, mutta sen ulkopuolelta löytyi muutama hiilimiilu. Kaava-alueella on nyt kuusi kiinteää muinaisjäännöstä.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta alkukesältä 2017, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 8/2017. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Tutkimusalue vihreällä. Raportissa kuvatut kohteet punaisin palloin.

Inventointi

Lopen kunta on kaavoittamassa Läyliäisten ja Maakylän aluetta (Läyliäinen–Maakylä-osayleiskaava 2035). Museovirasto antoi hankkeesta lausunnon 29.5.2017, jossa kehoitettiin suorittamaan alueella muinaisjäännösinventointi. Kaavakonsultti A-Insinöörit Oy tilasi kaavan suunnittelualueen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin teki Timo Jussila ja maastotyöt tehtiin 17.-18.8. ja 4.-5.9.2017 työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Alueella on aiemmin käyty parin yleisinventoinnin yhteydessä (Saukkonen 1982 ja Jussila 2000), jolloin lähinnä tarkastettiin löytöpaikkoja ja etsittiin joissain maastoissa esihistoriaa. Alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä eikä muita kulttuuriperintökohteita. Alueelta tunnetaan kolme kivikautisen esineen löytöpaikkaa, joista yksi on vain karkeasti paikannettu. Lähi-alueelta tunnetaan joitain hiilimiiluja, yksi tervahauta sekä viljelyröykkiöalue. Runsaan kilometrin alueen keskiosan länsipuolella sijaitsee nuorakeraaminen asuinpaikka.

Alueen kuvaus

Alueen halki, Läyliäisten kylän ja Maakylän välillä kulkee laaja ja leveä harjujakso, Läyliäistennummi. Sen lounaispuolella, Niinimäen-Metsäkylän alueella maaperä on hiekkaista (hietaa ja hiesua), samoin alueen länsireunamilla harjun pohjoispuolella. Muutoin maaperä on hienoa-aineksista moreenia (ylemmillä korkeustasoilla hiekkaista moreenia) ja saveksista maata. Alue sijoittuu 95 m (etelässä) ja 145 m korkeustasojen välille. Korkeimmat huiput ovat Läyliäistennummen harjulla. Pääosin alue on 100-120 m tasoilla. Suuria vesistöjä ei alueella ole eikä ih-

misasutuksen aikainen, muinainen Itämeri ole alueelle ulottunut – alue on ollut Yoldiameren ja aivan eteläisimmiltä osin varhaisen Ancyclusjärven peitossa (paitsi korkeimmilta osin). Harjun kupeessa on pieni Heratusjärvi (300 x 200 m). Rantasidonnaisia muinaisjäännöksiä ei alueelta siis voi löytää.

Läyliäistennummen pohjoispuolella kulkee alueen halki vähäisenä ojana Kytjärveen laskevan Koirajoen latvan uoma – Vantaanjoen eräs latvahaara. Alueen eteläisimmän osan poikki kulkee Keihäsjärvestä laskeva Keihäsjoki (myöskin Vantaan latvavesiä) ja siihen pohjoisesta, Läyliästennumelta laskeva Lastuksenojanko ja etelästä jokeen yhtyvä Petäysoja. Nämä purouomat ovat melko syvään uurtuneita ja jokilaaksot ovat paikoin syviä ja leveitä.

Purolaaksojen varsilla on periaatteessa voinut sijaita nuorakeraamisia asuinpaikkoja, erityisesti Niinimäen ja Maakylän alueilla. Rautakautta ei alueelta tunneta edes irtolöytöinä. Sitäkin voisi alueella sijaita. Maakylän luoteisosassa, entisen Metsäkylän (raportin kohde nro 1) alueella maaperäolosuhteet purolaaksoineen ovat varsin samantapaiset kuin mitä on Kanta-Hämeen rautakautisten asuinpaikkojen (kalmistojen) kohdilla – hietainen ja hiesuinen maaperä soveltuisi erinomaisesti alkeelliseen viljelyyn. Läyliäisten kylätontin mäki, Soltinmäki ja sen Ruonanjoaan laskevat etelärinteet voisivat olla sellaisia alueita, joista rautakauttakin voisi löytyä, joskin maaperä on hienompaa (”tiukempaa”) kuin Metsäkylässä.

Läyliäistennummen pohjoispuoli on kuulunut Läyliäisten kylään. Eteläpuolella on Lopen kirkonkylän Keihäsjärven ulkomaiden (utjord) maita ja myös Läyliäisten kylän maita. Aivan pohjoisimmassa osassa aluetta on laajempi alue kuulunut Lopen kylään (Joentaan ”utjord”). Se sisältyy myös Läyliäisten pohjoisosan isojakokartalle. Alueella on sijainnut yksi iso kylätontti, yhdeksän talon (1782) Läyliäisten kylän tonttimaa ja Maakylässä Läyliäisten kylän Metsänkylän kahden talon tonttimaa (Heikkilä). Näiden lisäksi alueella on ollut 1700-luvulla Kenan ja Forsbackan yksittäistalot ja pari torppaa.

Inventoinnin suoritus

Valmisteluvaiheessa käytiin läpi aluetta kuvaavat isojakokartat, jotka kuvattiin Kansallisarkistossa. Lisäksi tarkasteltiin vanhoja 1700-1800 –lukujen yleiskarttoja ja myös vanhoja peruskarttoja, joiden avulla voitiin tehdä päätelmiä mm. kylä- ja talotonttien maankäytön historiasta ja siten myös arvioida muinaisjäännöksen säilyneisyyttä ja maastossa havaittujen ilmiöiden ajoitusta.

1700-luvun lopun isojakokartoille merkityistä myllyistä sijoittuu vain kaksi tutkimusalueelle. Keihäsjärvestä laskevassa Keihäsjoessa oleva mylly (nykyisen Myllysuon itäpuolella) ja Koirajoesa oleva mylly (Myllymäen talon kohdilla). Molemmat paikat ovat perattua ja rakennettua joki-uomaa eikä niissä ole erotettavissa vanhan myllyn rakenteiksi arveltavia osia.

Tarkastin alueelle sijoittuvat, kylienväliset ja isojakokartoille nimettynä merkityt rajapisteet. Näitä oli kaikkiaan viisi. Vain yhdessä kohdin oli säilynyt vanha rajamerkki (Suolasilta, kohde nro 7). Muissa kohdin ei ollut mitään vanhan rajamerkin rakenteita jäljellä.

Kävin läpi maanmittauslaitoksen karttaikkunan viistovalovarjosteen ja merkitsin sieltä maastossa katsottavaksi arkeologisesti mahdollisesti mielenkiintoisia maarakenteita. Laadin myös maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta (laz) hieman eri asetuksin (kuin karttaikkunassa) viistovalovarjosteen josta myös paikansin mahdollisesti mielenkiintoisia maarakenteita. Ylipääntään viistovalovarjoisteissa näkyi alueella runsaasti erilaisia ”kuoppia ja kasoja”, joista kokeemusperäisesti pyrin katsomaan sellaisia ilmiöitä, jotka eivät olisi nykyaikaisia maanottokuoppia tms. Viistovalovarjoisteissa näkyvät hiilimiiluiksi arvellut rakenteet olivat hiilimiiluja, mutta kaikki

maastossa havaitut hiilimiilut eivät viistovalovarjosteista erottuneet. Kaikki muut viistovalovarjosteista tarkastamani ilmiöt osoittautuivat nykyaikaisiksi kuopiksi tai luonnon muodostumiksi.

Pellot olivat inventoinnin aikaan lähes kaikki viljelyksellä ja korjaamattomia (useimmiten viljaa, jokunen perunapello) ja puinnit olivat alkaneet vasta aivan inventoinnin lopulla. Peltaja en siis tarkastellut juuri lainkaan. Tarkastin maastossa vanhat kylä- ja talotontit lähialueineen, samoin rajamerkkien paikkoja lähialueineen. Muuta maastoa tuli katsottua laajemmin siinä yhteydessä kun kuljin tarkastamaan viistovalovarjosteista paikantamiani ilmiöitä. Näitä tarkastettavia kohteita pyrin myös paikantamaan maastoista (jokivarsista) joissa voisi muutoinkin jotain arkeologisesti mielenkiintoista sijaita. Sen lisäksi tarkastelin joitain purojen varsien rakentamattomia kohteita nuorakeramiikan toivossa, lähinnä Niinimäen ja Maakylän alueilla.

Tulos

Alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäänöksiä eikä muita kulttuuriperintökohteita. Kaava-alueella sijaitsee nyt kuusi kiinteää muinaisjäänöstä: kaksi autioitunutta 1700-luvun kartoilta paikannettua tonttimaata (kahden talon kylätontti ja torpanpaikka, raportin kohteet 1 ja 2). Läyliäisten vanha kylätontti (Soltinmäki, kohde 3) rakentamattomilta osin, 1700 luvun kartoilla nimetty rajamerkki (Suolasilta, kohde 7) sekä kaksi hiilimiilukohdetta (8 ja 9), joista toisessa kaksi miilunpohjaa. Aivan tutkimusalueen liepeiltä, mutta sen ulkopuolelta löytyi muutama hiilimiilu.

9.9.2017

Timo Jussila

Lähteet

Painetut lähteet

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo, 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. SKS. Peruskartta 2042 07, v. 1957, 1965, 1979, 1987. Maanmittauslaitos
Peruskartta 2042 08, v. 1957, 1979, 1987. Maanmittauslaitos

Painamattomat lähteet:

Affreen, J & Nording, C, G, 1782: Charta öfver Läyliäis Åkrar och Ängar uti Tavastehus Län, Nedre Hollola Härad och Loppis Sockn. (Kansallisarkiston signum H47:7)
Affreen J & Nording, C, G, 1782: Charta öfver Metzenkylä hemmans Åkrar uti Tavastehus Län, Nedre Hollola Härad och Loppis Sockn och Läyliäis byss Utmark. (Kansallisarkiston signum H48:1)
Borgenström, A, F, 1862: Karta öfver Läyliäis bolbys i Loppis socken och Tavastehus län ägor. (Kansallisarkiston signum H47:7).
Fredenborg, C, A, 1799: Charta öfver Keihesjoki Utjord Tillhörig Kyrckobyn i Loppis Socken Nedre Hollola Härad och Tavastehus Län. (Kansallisarkiston signum H47:6).
Geograf Karta öfver Loppis Socken i Nedre Hollola Härad af Tavastehus Län. 1842. Maanmittauslaitos.
Jussila T, 2000: Lopen esihistoriallisten muinaisjäänösten inventointi v. 2000. Mikroliitti Oy.
Saukkonen J, 1982: Lopen muinaisjäänökset. Luettelo vuodelta 1982. Museovirasto
Senaatinkartta 1873, X. 27. Maanmittauslaitos.
Senaatinkartta 1874, X. 28. Maanmittauslaitos.

Yleiskartta

Tutkimusalueen raja vihreällä. Raportissa kuvatut kohteet eri symbolein. Punaiset ovat muinaisjäännöksiä, siniset muita kulttuuriperintökohteita. Pienet punaiset neliöt ovat löytöpaikkoja. Numerot ovat raportin kohdenumeroita. Numerot 1-6 ovat vanhoja kylä-talotontteja, 7 rajamerkki ja 8-11 hiilimiiluja.

Muinaisjäännökset

1 LOPPI METSÄKYLÄ

Mjtunnus:

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6719 513 E: 363 070
P: 6722 334 I: 3363 185

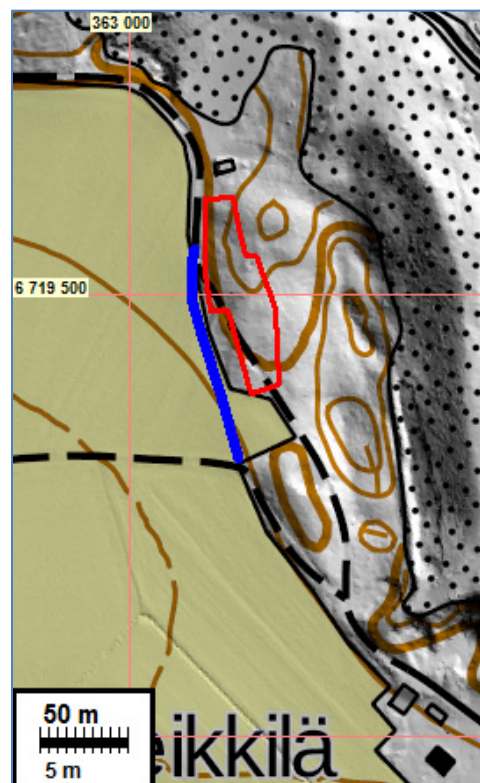
Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 14,8 km etelään, Maakylän luoteisosassa.

Huomiot: Läyliäisten Metsäkylä (Heikkilä) on mainittu asutuksen yleisluettelossa 1543. Isojakokartalla v. 1782 (Metzenkylä hemmans åker) on ojan eli purolaakson pohjoispuolisen peltoaukean koillisreunalle merkitty kaksi taloa ja niiden tonttimaat. Talojen ja pellon välissä on tie. Talot paikantuvat nykykartalle melko hyvin. Nykyinen metsätien linja ei kohdalla aivan noudata v. 1782 kartalle merkittyä tietä. Nykyinen tie on koverrettu rinteeseen, sitä leikkaamalla. Vanha tie on mitä ilmeisimmin kulkenut rinteeseen juurella, nykyisen pellon reunalla.

Tonttimaat on merkitty tien itäpuolelle. Siellä on kuitenkin jyrkkä ja melko korkea rinne. Tien kohdalla ja alarinteessä pellon reunamilla ei ole mitään merkkejä vanhasta talosta tai asutuksesta - pellolta raivattua kivikkoa kylläkin. Tonttimaan ja talojen on täytynyt sijaita rinteeseen päällä, mäen tasaisella laella. Lakitasanne on n. 15-25 m leveä, loivasti laskien että kaventuen etelään. Mäen korkeampi pohjoispää nousee eteläosan lakitasanteesta jyrkkösti.

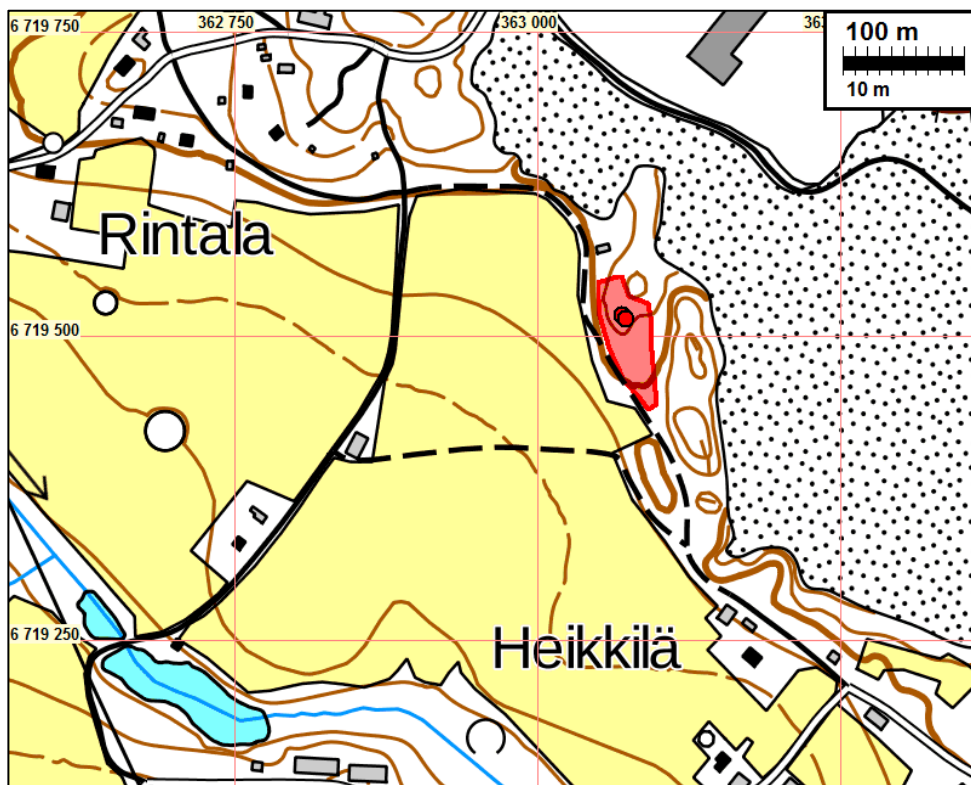
Pellon reunamilla ei maaperässä ja pellon pinnassa ole mitään merkkejä vanhasta asutuksesta - ei palaneita kiviä, hiiltä, tummaa maata eikä löytöjä. Muutamassa pellon reunaan tehdyssä koekuopassa muokauskerroksen alla on puhdasta maata. Mäki on mäntyvaltaista, karua metsämaata ja maaperältään hiekkamoreenia. Mäen lakitasanteella, sen pohjoispäässä on kellarikuoppa. Kuopassa on nykyaikaista peltiromua. Kuopan kaakkoispuolella havaitsin tuulenskaadossa runsaasti tiilenmuruja - vanhaa ja karkeatekoista tiiltä. Tiiltä oli myös kellarikuopan eteläpuolelle tehdyssä koekuopassa. Kellarikuopan länsipuolella, rinteessä kasvoi viinimarjapensas. Metsään, mäen laelle ei tiilenmuruja tai tiiltä ole tuotu maahan haudattavaksi vaan ne ovat

Isojakokartalta paikannettu tonttimaa punaisella vanha tie sinisellä.

ilmeisesti peräisin paikalla olleesta rakennuksesta. Kyseessä on pohjoisempi v. 1782 kartalle merkitty talo. Muutamassa laen eteläosaan tekemässäni koekuopassa en havainnut selviä merkkejä asutuksesta. Maaperä oli kuitenkin tummaa ja paikoin vaikutti sekoittuneelta. Outoa on mielestäni se, että en havainnut paikalla mitään kiukaan tai uunin jäänteitä.

Vuoden 1842 kartalle paikalle ei ole merkitty taloja lainkaan. Senaatinkartalla v. 1872 paikalla ei ole taloja. Kummassakin em. kartassa tonttien vierestä kulkeva tie on merkitty samoin kuin 1782 kartalla. Talot ja on siis hylätty ja tonttimaata autioitunut ennen 1840-lukua.

Ehdottamani muinaisjäännösrajaus punaisella. Kellarikuoppa ja tiilihavainto punaisilla palloilla.

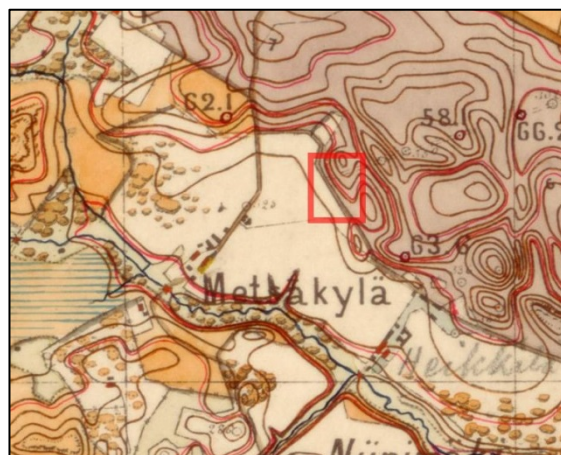
Oikealla: ote kartasta v. 1782

Alla: ote Kuninkaankartastosta 1796-1805. Taloja vahvistettu punaisella.

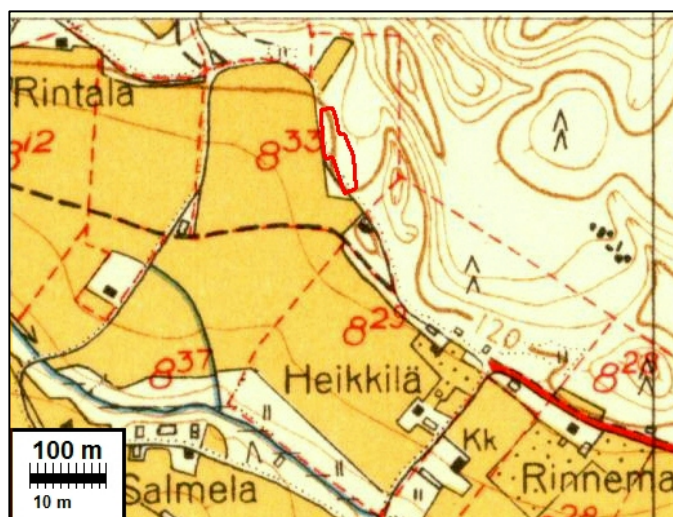

Metsäkylän kartta vuodelta 1782

Ote Pitäjänkartasta v. 1842 ja Senaatinkartasta v. 1874. Vanha tontti merkitty punaisella.

Ote peruskartasta v. 1957.

Tonttimaat taustalla metsässä, Kuvattu sen eteläpuolelta pohjoiseen.

Pellon reunaa tonttimaan kohdalla, etelään.

Lakitasannetta jossa kylätontti ilmeisesti on sijainnut. Keskiosasta etelään.

Lakialueen pohjoisosaa, kellarikuoppa edustalla kasvillisuuden peittämänä.

Tiilen paloja tuulenkaadossa.

Kylätontin mäki pohjoisesta.

2 LOPPIJÄRVENTAUSTAN TORPPA

Mittaus:

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6725 462 E: 360 725
P: 6728 285 I: 3360 839

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 8,6 km etelään, Loppijärven eteläpään läntisemmästä pohjukasta 240 m eteläkaakkoon, pellossa.

Huomiot: Lopen kylän Järventaustan ulkomaiden Isojakokartalla v.1799 paikalle on merkitty torppa. Siinä torppa sijaitsee 405 svenska alnar eli noin 240 metriä Lopen ja Läyliäisten kylien rajalta etelään. Paikalla on nyt peltolohkojen välissä metsäsaareke, jonka eteläpuolelle nykyiseen peltoon torppa paikantuu. Peltosaarekkeessa ei ole mitään merkkejä vanhasta talosta. Saarekkeen keskellä on betonisen ja siitä erillisen pienen kiviperustan jäännökset. Ne ovat v. 1957 peruskartalle merkityn ulkorakennuksen kohdalla, eivätkä liity vanhaan torppaan.

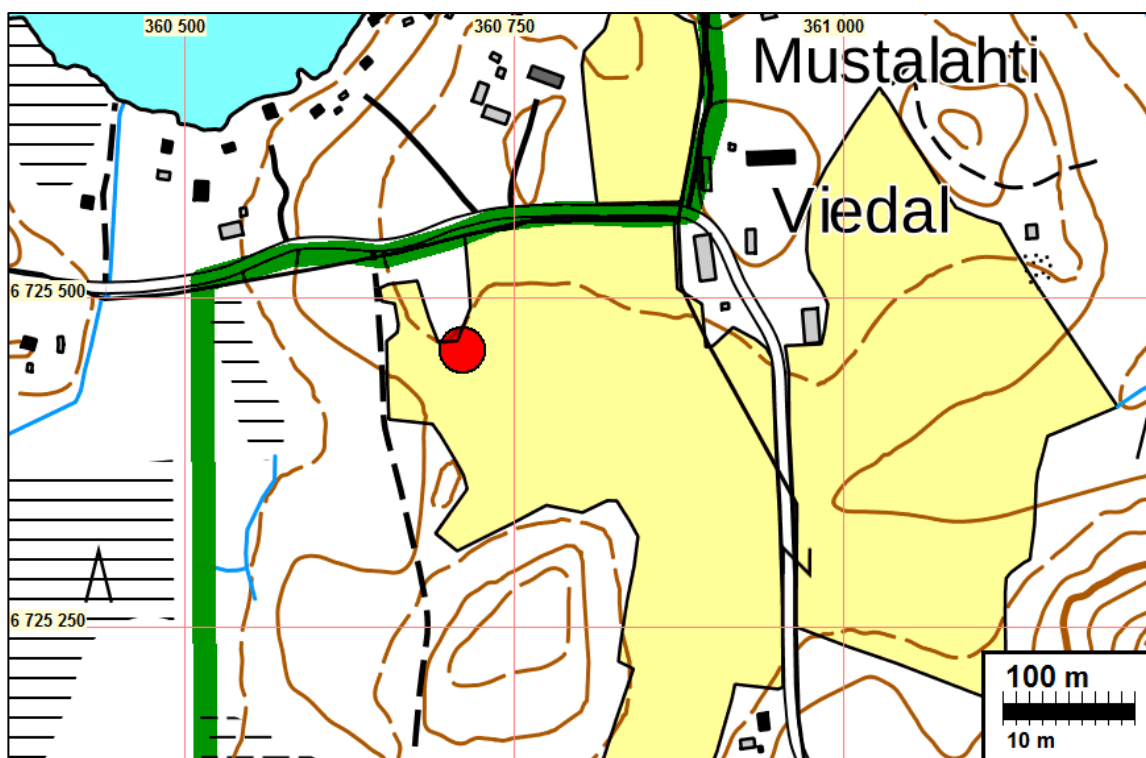
Metsäsaarekkeen eteläpää on kivikkoista maastoa ja siellä on kaksi isohkoa siirtolohkarettä. On ilmeistä, että torppa on sijainnut saarekkeen eteläpuolen pellossa. pelto oli nyt viljalla enkä päässyt sitä tarkastelemaan. Pellon reunassa, metsäsaarekkeen päässä en havainnut mitään taloon viittaavaa.

Torppa on siis merkitty v. 1799 isojakokartalle, samoin 1796-1804 Kuninkaankartalle, joskin enemmän itään kuin mitä isojakokartalla. Vuoden 1842 pitäjänkartalle torppa on merkitty epämääräisesti (ehkä tarkoittaen että autoituneena). Senaatin kartalla v. 1874 ja myöhemmillä kartoilla paikka on tyhjä.

Torpasta en nyt voinut havaita maanpäällisiä enkä maan alaisiakaan merkkejä. Sen paikannus on kuitenkin varsin tarkka ja varma. Vaikka konkreettisia, maastossa havaittuja todisteita ei torpasta ole, pitäisin aluetta johon se paikantuu, kuitenkin muinaisjäänöksenä - ainakin alustavasti.

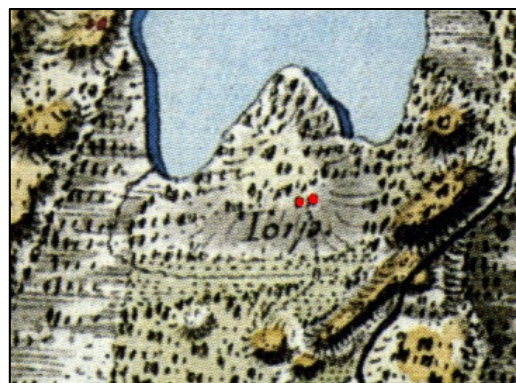
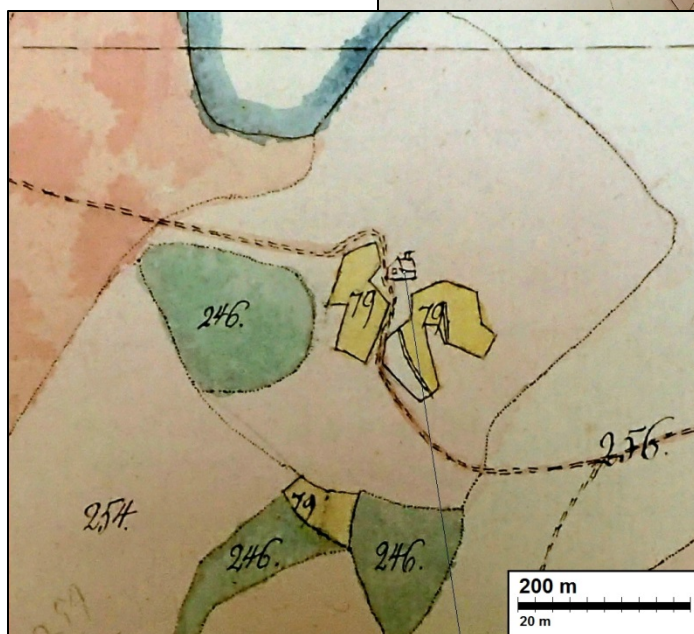

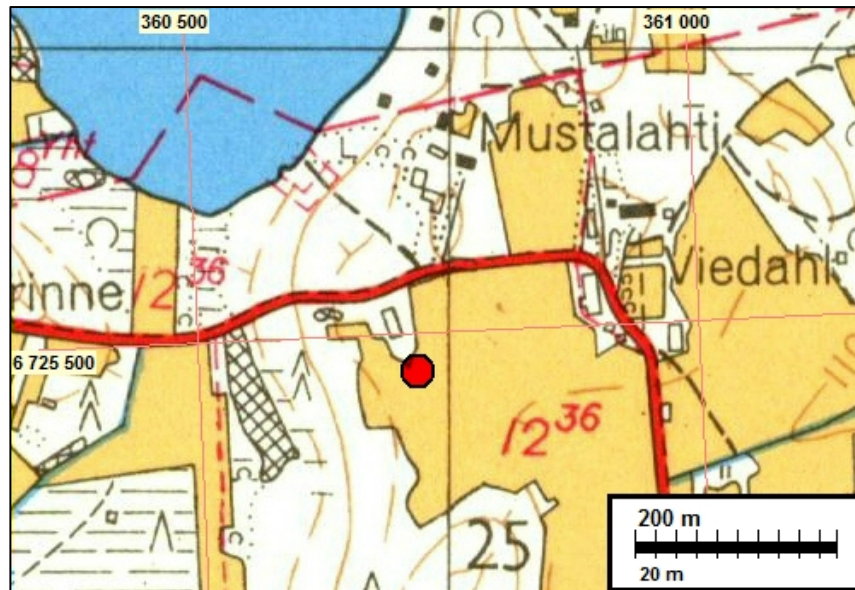
Torppa on sijainnut kuvan alalla metsäsaarekkeen kärjessä tai kauempana pellolla. Etelään.

Kartta vuodelta
1799, Järventausta
Utjord. ja siinä alu-
een pohjoisosassa.

Oikealla alhaalla ote
Kuninkaankartasto-
sta 1796-1805, Torp-
pa vahvistettu punai-
sella.

Ote peruskartasta v. 1957. Torpanpaikka merkitty punaisella pallolla.

Ote pitäjänkartasta v. 1842 ja Senaatinkartasta v. 1873. Torpanpaikka osoitettu punaisella suorakaiteella

Metsäsaarekkeen pohjoispäätä, missä isoja maakiviä. Kaakkoon.

3 LOPPILÄYLIÄISTEN KYLÄ

Mittaus:

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylätontti

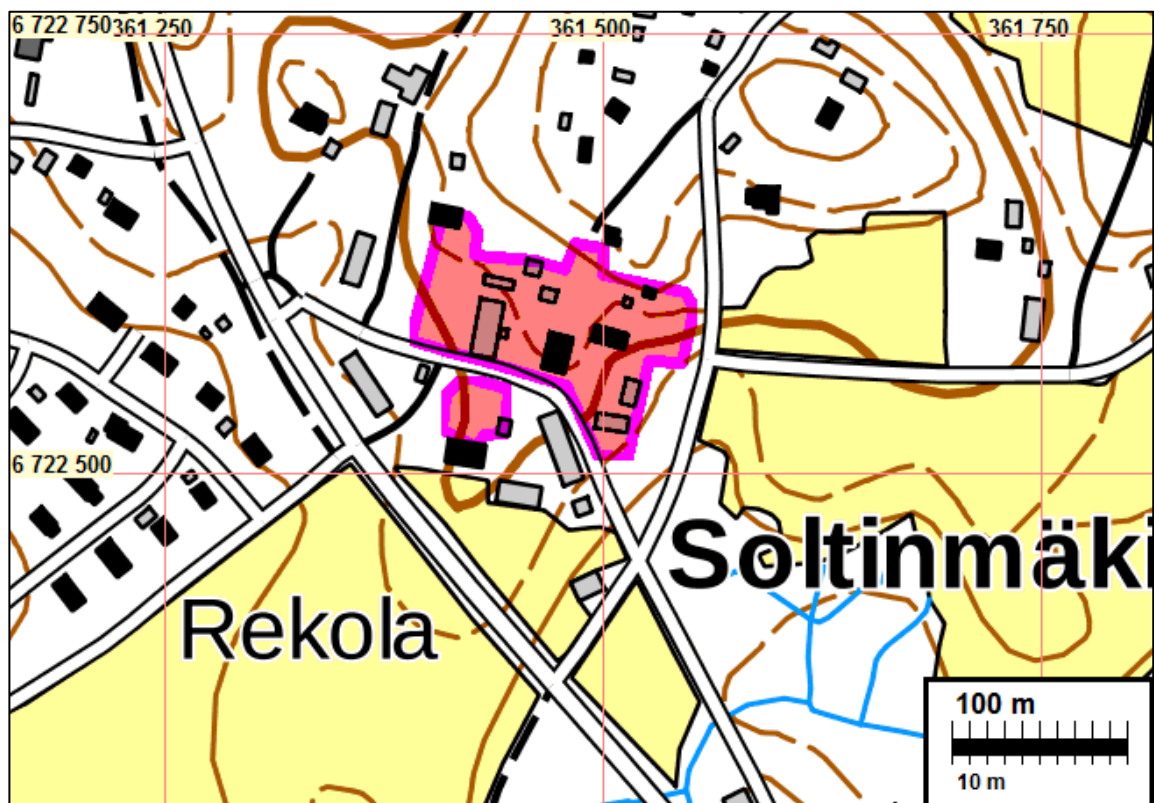
Koordin: N: 6722 584 E: 361 460
P: 6725 406 I: 3361 574

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

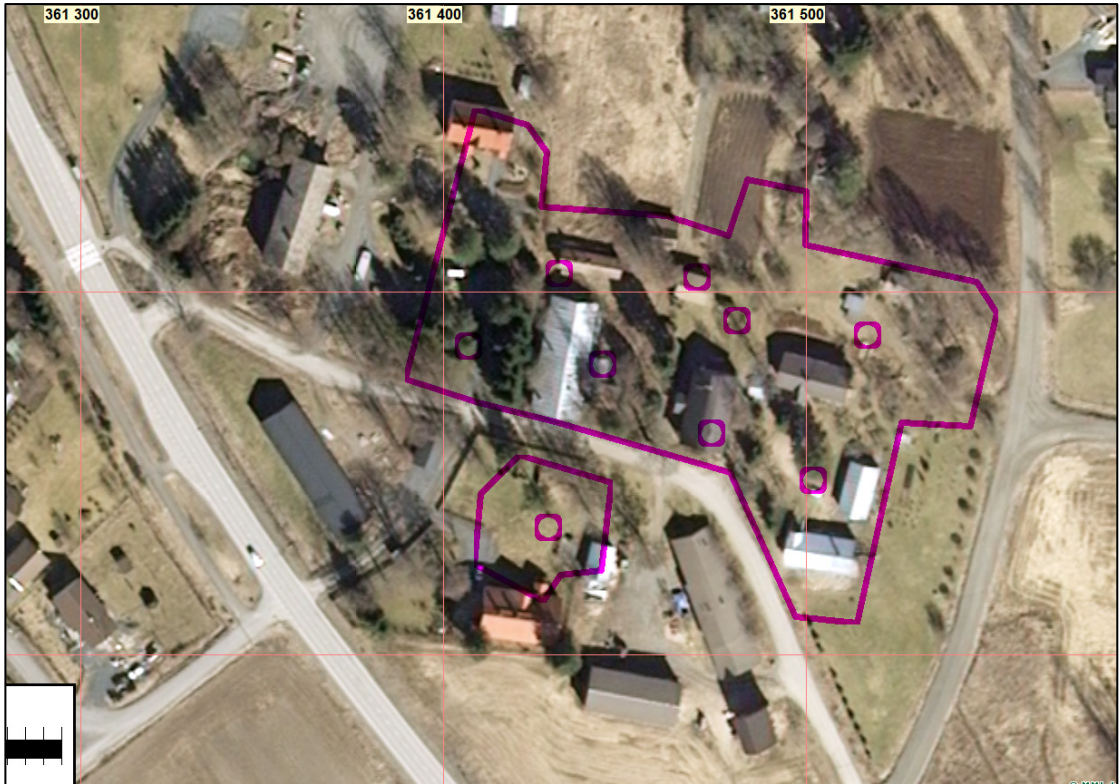
Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 11,5 km etelään.

Huomiot: Vuoden 1782 isojakokartalle on Läyliäisten kylätontille merkitty 9 taloa (noin 150 x 100 m laajuiselle alueelle). Asutuksen yleisluettelossa 1540 luvulla kylässä on 9 taloa, joista yksi, Metsäkylä Heikkilä, sijaitsee "takamailla".

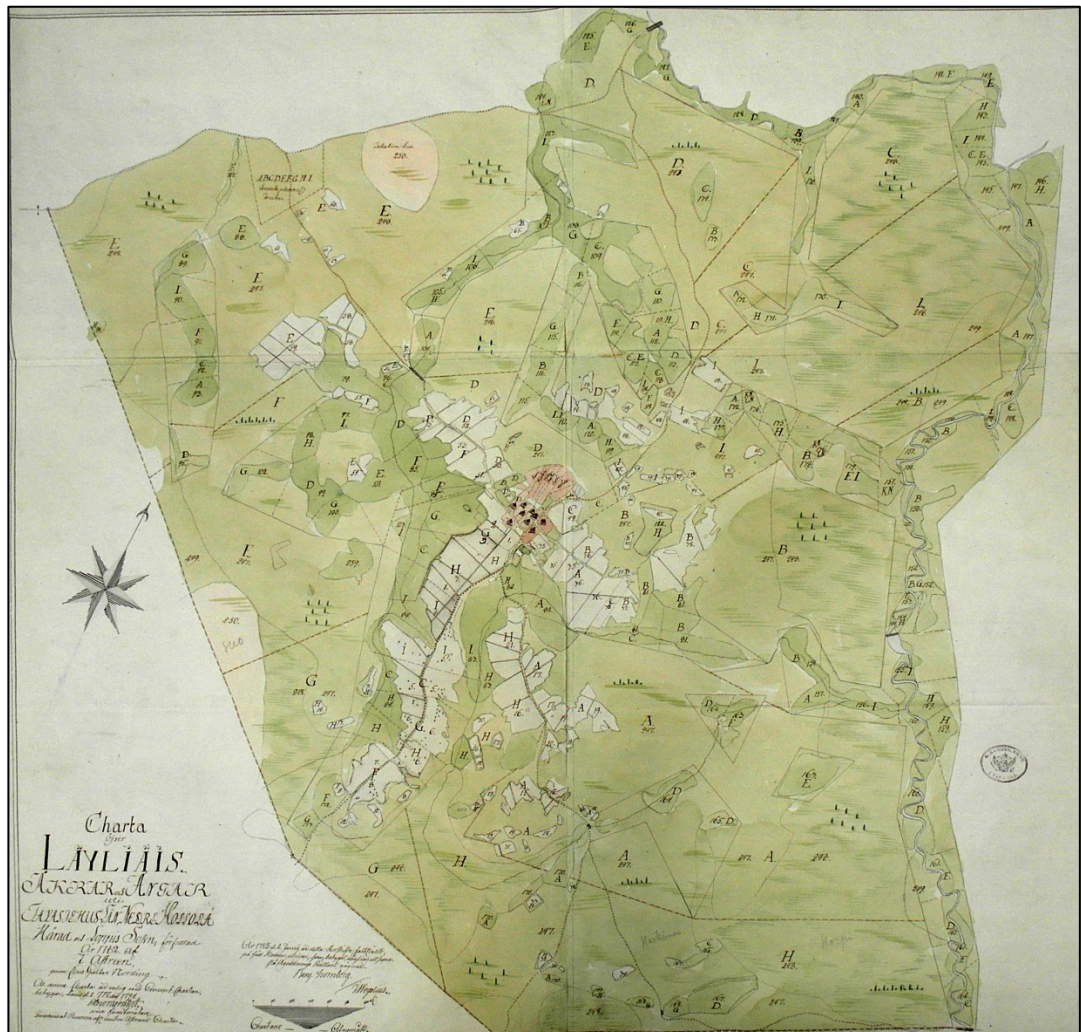
Kylätontti (Soltinmäki) on edelleen tiivis, yhtenäinen ja se on säilynyt luonteeltaan vanhan kaltaisena - kuusi kiinteistöä joilla rakennuksia. Nykyinen karttakuva on samanlainen kuin v. 1957 kartalla. Rakennusten välissä on rakentamatonta pihamaata, muutamissa kohdin varsin laajastikin yhtenäisenä alueena. Silmänvaraisesti tarkasteltuna pihat vaikuttavat suurimmaksi osaksi olevan varsin kevyesti muokattuja - osin kyllä pihatiet ja -väylät ehkä syvällekin perustettuja. On siis hyvinkin mahdollista, että talojen ja pihateiden lomassa on voinut säilyä kerrostumia vanhasta asutuksesta ja ehkä vanhimmastakin asutusvaiheesta. Muinaisjäännökseksi voisi katsoa kylätontin alueella rakentamattomat pihamaiden osat.

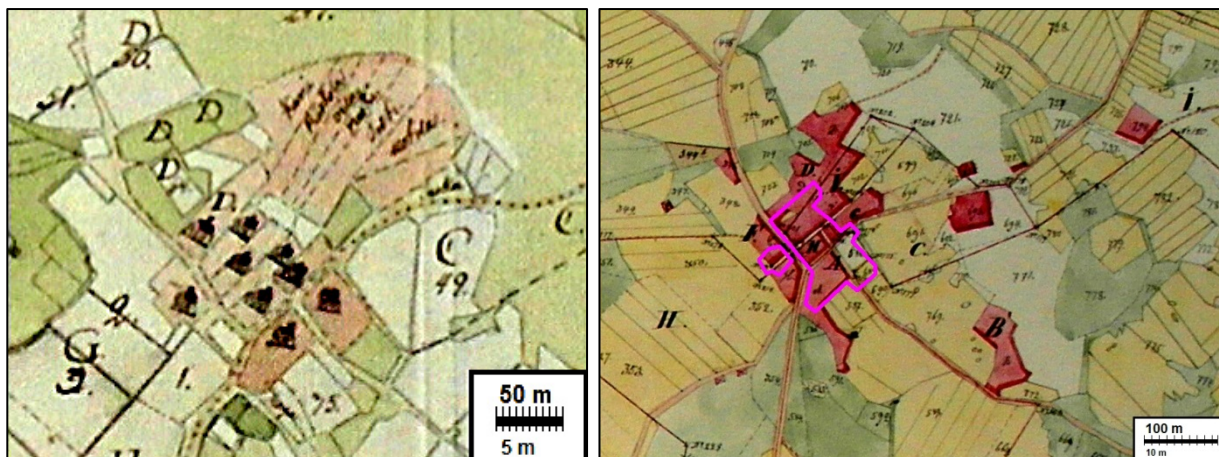
Läyliäisten kylän yhdeksän talon tonttimaa v. 1799 kartan mukaan.

Läyliäisten kylän kahdeksan talon tonttimaa ja talot (sinipun pallo) v. 1799 kartan mukaan.

Läyliäisten kartta v. 1799.

Ote kylätontin kohdalta Läyliäisten kartasta v. 1799 ja 1862, jolle kartalle piirretty päälle v. 1799 tonttimaa.

Ote pitäjänkartasta v. 1842 ja senaatinkartasta v. 1873.

Kylätontin luoteisosasta kaakkoon ja luoteispään koillispuolta

7 LOPPI SUOLASILTARÄ

Mittaus:

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: raja: kivi

Koordinatit: N: 6718 982 E: 363 807
P: 6721 803 I: 3363 922

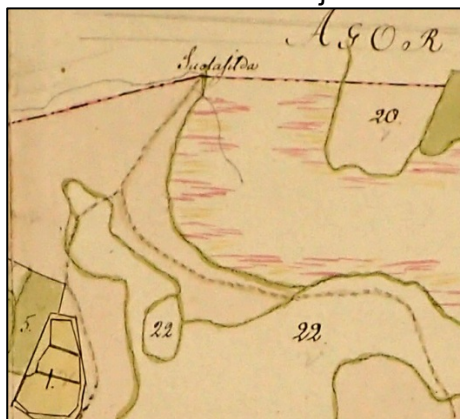
Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 15,4 km etelään.

Huomioit: Nimetty rajamerkki v. 1799 kartalla. Kyseessä on ainoa säilynyt vanha ja v. 1782 kartalla nimetty rajamerkki Läyliäisten ja Maakylän yleiskaava-alueella. Rajamerkki on ojan eteläreunalla, ja ojan puolelta "kolhiintunut". Se on isojaon standardin mukainen, noin metri kertaa metri kiveys jonka keskellä pystykivi. Rajakivi on edelleen voimassa olevan rajan taitekohdassa. Isojakokartalla rajamerkin itäkupeesta on merkitty meneväksi tie ja kohdalla olisi puron (nyt ojan) ylittävä silta. Maasto ympäristössä on aikojen kuluessa niin paljon eri tavoin käsiteltyä, että mitään maan päälle näkyviä merkkejä en vanhasta tiestä ja sillasta havainnut.

Alla: ote isojakokartasta v. 1799 ja peruskartasta v. 1957

Rajamerkki ojan reunalla pusikon peittämänä.

8 LOPPI HALKIVAHANNUMMI NW

Mjtunnus:

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: valmistus: hiilimiilu

Koordin: N: 6721 039 E: 359 800
P: 6723 861 I: 3359 913

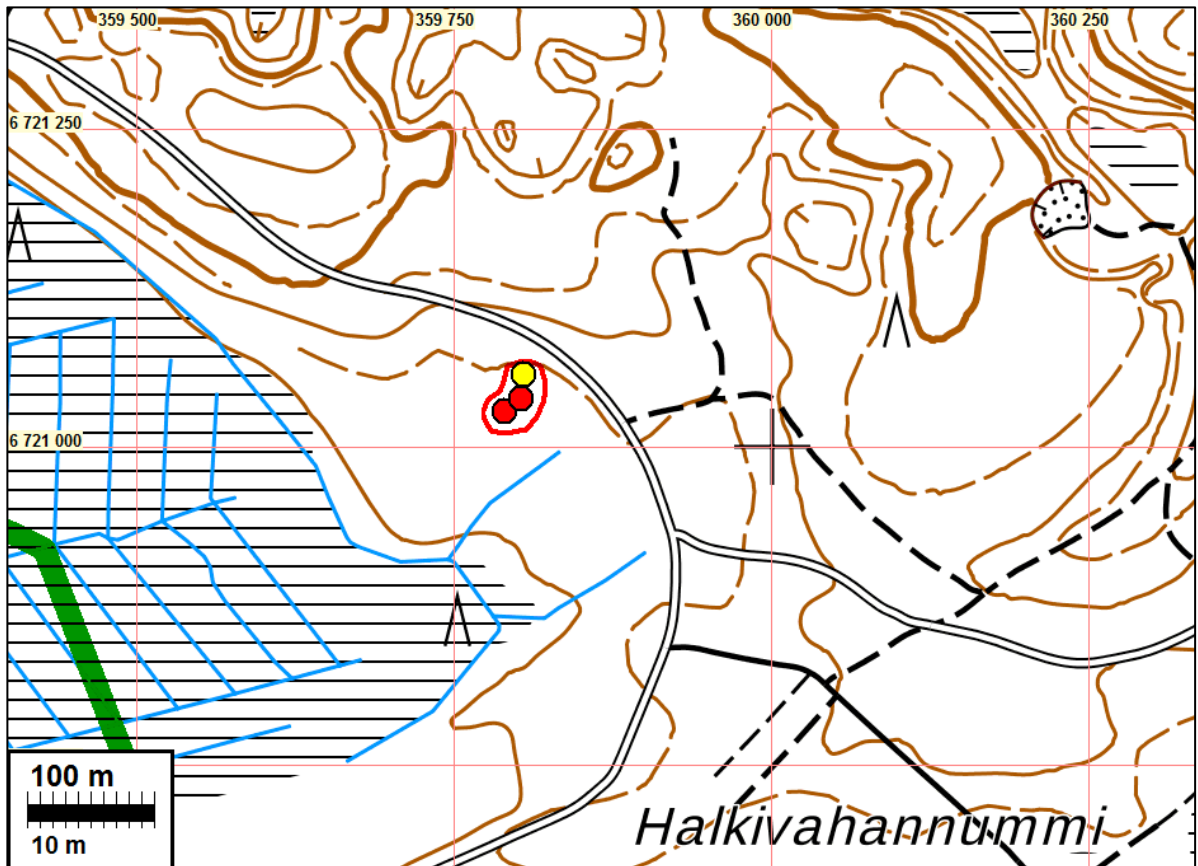
Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 13,0 km etelään.

Huomiot: Paikalla on kaksi hiilimiilun pohjaa. luoteisempi on halkaisijaltaan n. 10 m ja koillisempi 12 m. Sen pohjoispuolella on kolme kuoppaa vierekkäin, kooltaan 2,5 x 1,5 m, melko syviä n. 0,7 m. Kuopat liittynevät paikalla harjoitettuun hiilenpolttoon. Hii-

limiilujen iästä ei ole tietoa - voivat olla sodan aikaisia (1940-luvulta), jolloin ne eivät ole muinaisjäänneksiä, mutta voivat olla myös sataa vuotta vanhempia.

6721028	359790	hiilimiilu
6721038	359803	hiilimiilu
6721057	359805	3 kuoppaa rinnan

Hiilimiilut punainen pallo ja kuopat keltainen pallo.

Eteläisempi miilunpohja on heinikon peittämä.

Pohjoisempi miilunpohja

9 LOPPI LENNINSUO NE

Mjtunnus:

Status: kiinteä muinaisjännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

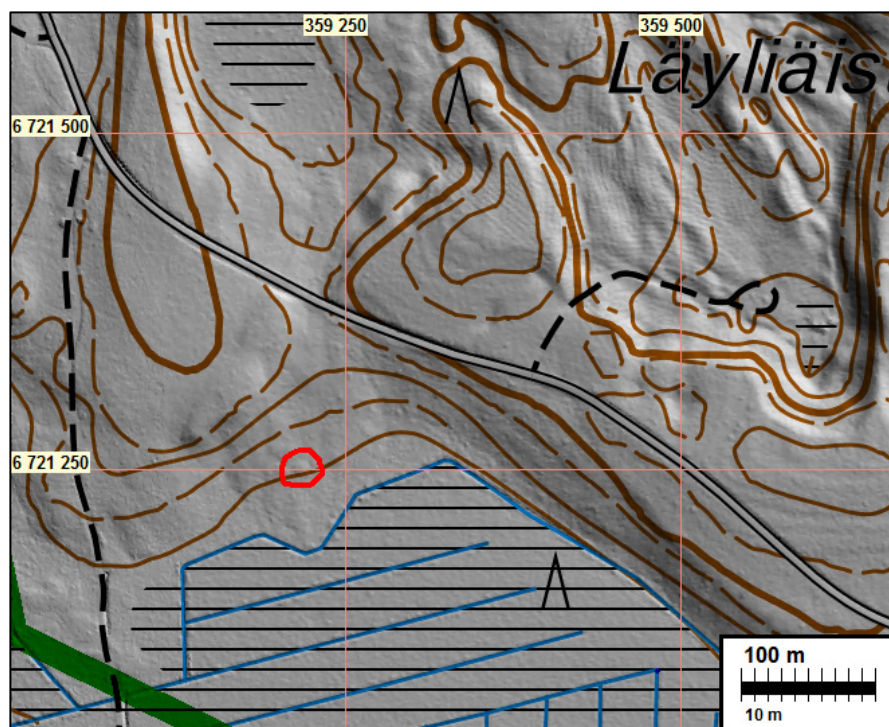
Laji: valmistus: hiilimiilu

Koordin: N: 6721 250 E: 359 217
P: 6724 072 I: 3359 330

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 12,8 km etelään.

Huomiot: Paikalla on isohko ja matala hiilimiilun pohja, sen halkaisija on n. 13 m.

Miilunpohja luoteesta ja etelästä.

10 LOPPI LENNINSUO N 1

Mittunnus:

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: valmistus: hiilimiilu

Koordin: N: 6721 610 E: 358 797
P: 6724 432 I: 3358 910

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

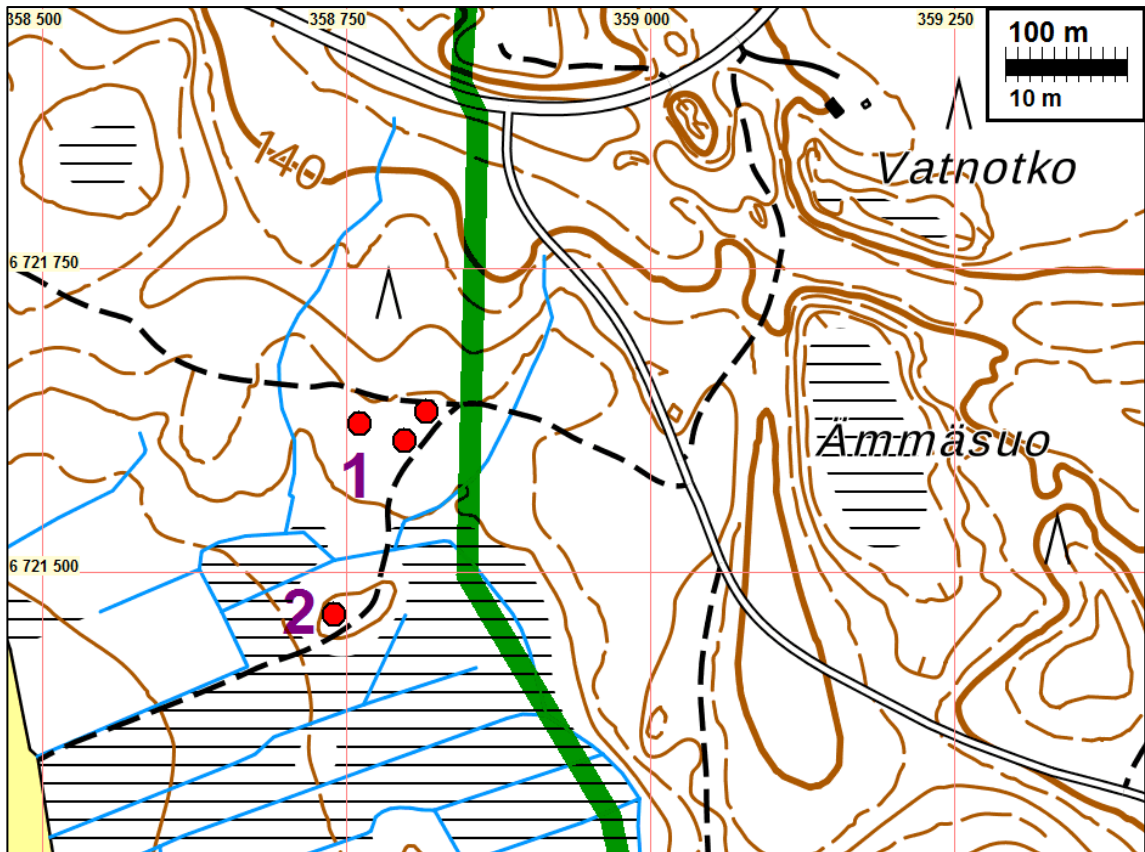
Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 12,5 km etelään.

Huomiot: Paikalla on melko lähekkäin kolme hiilimiilun pohjaa.

6721632 358816 hiilimiilu, halk 8 m

6721622 358761 hiilimiilu halk 12 m

6721608 358798 hiilimiilu halk 7 m

Lenninsuo N 1 ja 2, hiilimiilut. Vihreä on tutkimusalueen raja jonka länsipuolelle miilut sijoittuvat

11 LOPPI LENNINSUO N 2

Mittunnus:

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: valmistus: hiilimiilu

Koordin: N: 6721 465 E: 358 740
P: 6724 287 I: 3358 853

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 12,7 km etelään..

Huomiot: Paikalla on hiilimiilun pohja. Se on melko korkea ja hyvin selkeästi maastossa erottuva. Sitä kiertää syvähkö oja. Halkaisija n. 13 m.

Muut kulttuuriperintökohteet

Muut kulttuuriperintökohteet voidaan suojella kaavassa S-merkinnällä, kaavoittaja päättää siitä. Näissä tapauksissa en suosittele suojelua. Nämä kohteet voisi luokitella myös ”tuhoutuneiksi muinaisjäänöksiksi” tai vain ”muiksi kohteiksi”.

4 LOPPIKENA

Mitunnus:

Status: muu kulttuuriperintökohde

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6718 613 E: 364 480
P: 6721 434 I: 3364 595

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

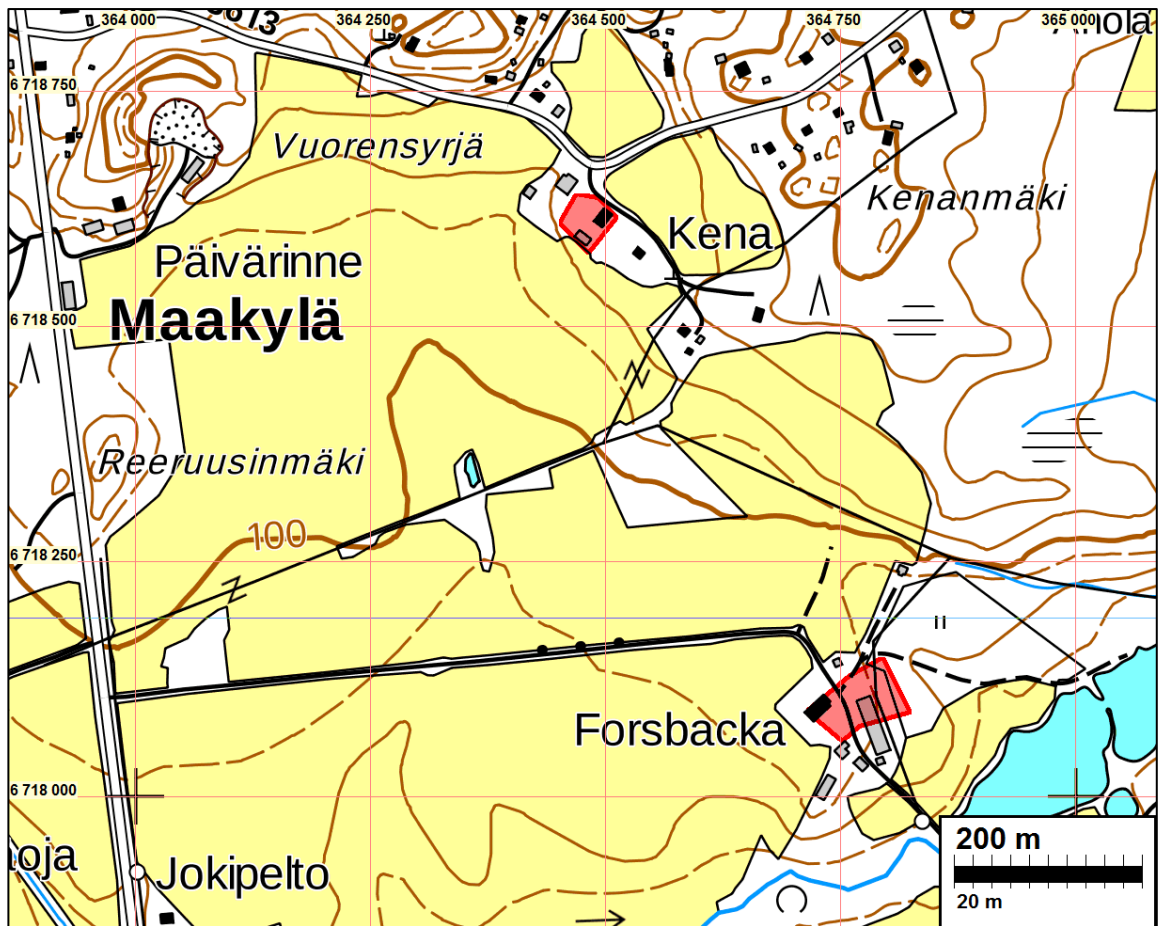
Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 16,0 km etelään.

Huomiot: Kena Frälsehemman (A), Lopen kylän Keihäsjoen ulkomailla. Mainitaan asutuksen yleisluettelossa v. 1542. Talo paikantuu selkeästi isojakokartalta v. 1799. Talo on ollut samalla paikalla ainakin siitä lähtien. Paikalla on moderni talo, ulkorakennuksia ja rakennettua pihamaata. Epäilen onko maaperässä mitään tutkittavaa jäljellä vanhimmasta asutuksesta. En suosittele suojelua.

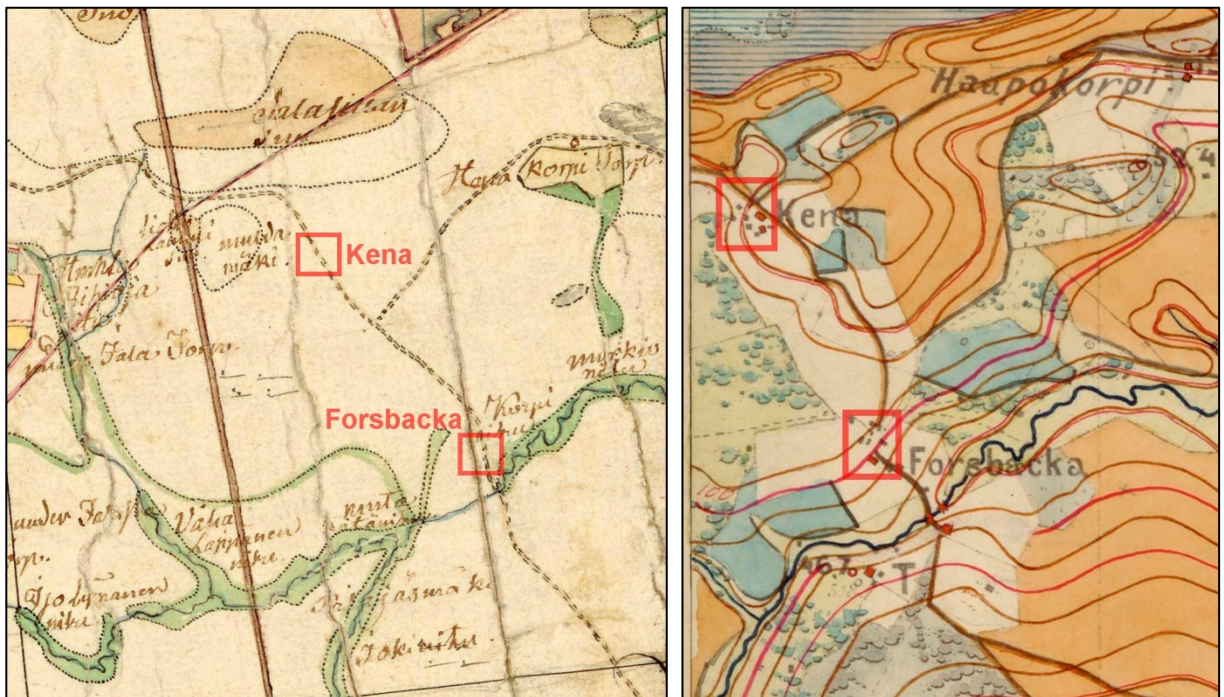
Jostain syystä taloa ei ole v. 1842 pitäjänkartalla eikä kuninkaankartastossa (tai se ei erotu siinä), isojakokartalle 1799 ja senaatinkartalle 1873 talo on merkitty. Tuskin ollut välillä autiona - pikemminkin on todettava että 1840 luvun pitäjänkartasto ei aina ole luotettava vanhan asutuksen tarkastelussa (vastaavia tapauksia on muuallakin).

V. 1799 tonttimaa punaisella.

Kena (pohjoisessa) ja Forsbacka (etelässä)

Kena ja Forsbacka v. 1842 pitäjänkartalla ja v. 1874 Senaatinkartalla

Isojakokartta sivulla 27.

5 LOPPI FORSBACKA

Mittaus:

Status: muu kulttuuriperintökohde

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordinatit: N: 6718 098 E: 364 772
P: 6720 919 I: 3364 887

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 16,5 km etelään.

Huomiot: Forsbacka Nybygge (P), Lopen kylän Keihäsjoen ulkomailla. Paikantuu selkeästi v. 1799 isojakokartalta ja talo on ollut samalla paikalla siitä lähtien. Vanhan tonttimaan alue on rakennettua ja varsin käsitellyltä vaikuttavaa pihamaata. Kyseessä on varsin nuori talo ja sen alue vaikuttaa arkeologisessa mielessä suureksi osaksi tuhoutuneelta. En suosittelen suojelua.

Taloa ei ole merkitty v. 1842 pitäjänkartalle mutta se on merkitty torppana Kuninkaankartastoon 1796-1805.

V. 1799 tonttimaa punaisella.

Ote Kuninkaankartasta v. 1796-1805. Forsbackan kohdalle on merkitty torppa.

Ote isojakokartasta v. 1799. (Lopen kylän Keihäsjärven ulkomaat). Kena pohjoisessa, tontin kohdalla kirjan A ja Forsbacka etelässä, tontilla P.

6 LOPPI JALAISTUS

Mjtunnus:

Status: muu kulttuuriperintökohde

Ajoitus: historiallinen

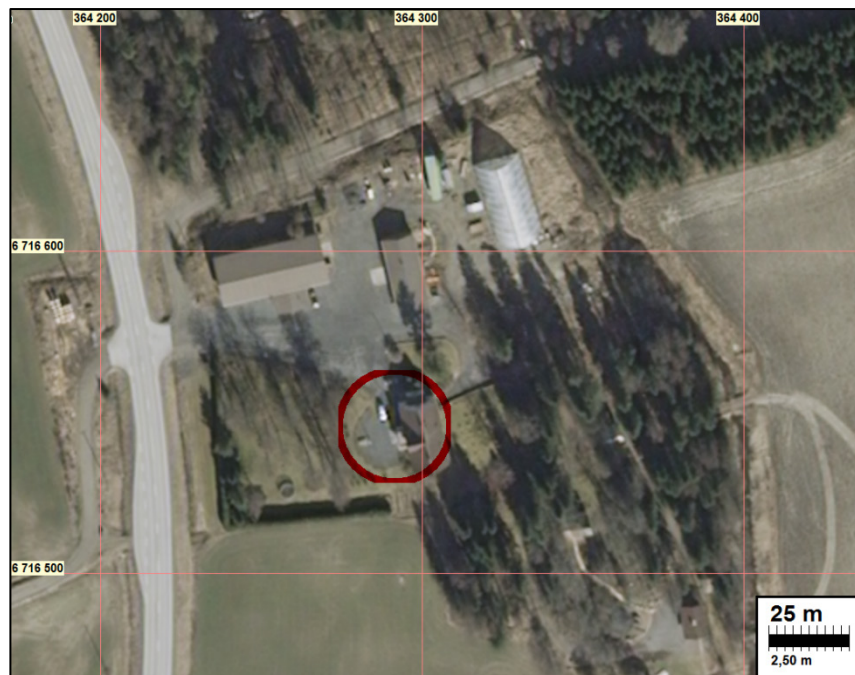
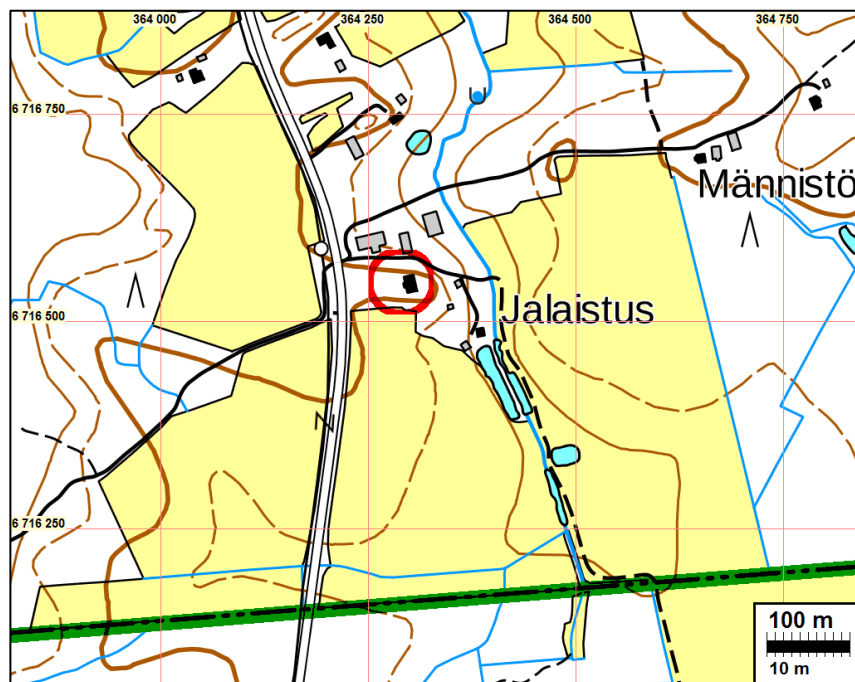
Laji: asuinpaikka: kylätontti

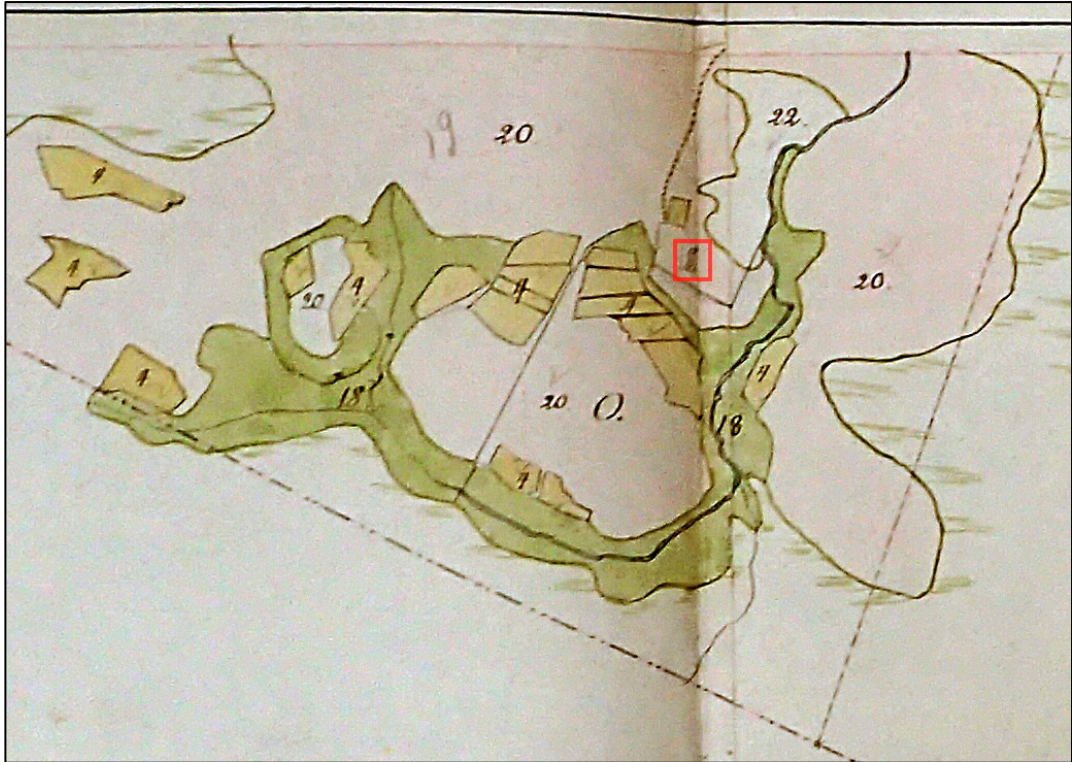
Koordin: N: 6716 548 E: 364 290
P: 6719 368 I: 3364 405

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 17,9 km etelään.

Huomiot: Lopen kylän Keihäsjärven ulkomailla sijaitseva Jalaistuksen torppa on merkitty Kuninkaankartastoon 1796-1804 Vuoden 1799 isojakokartalla torppa on merkitty hieman epäselvästi ja tulkinnan varaisesti. Kartan tekstiosiossa siitä ei löydy tietoa. V. 1842 pitäjänkartan perusteella ja isojakokartan "oletuksen" mukaan torppa kuitenkin paikantuu kohtalaisen hyvällä tarkkuudella. Torpanpaikka on rakennettua aluetta. Tutkin sen rakentamatonta ympäristöä ja puronvarsia (en pihamaita), mutta mitään vanhaan asutukseen viittaavaa en havainnut, joten on selvää - myös topografian perusteella - että torppa paikantuu jokseenkin täysin rakennetulle alueelle. En suosittelen suojelua.

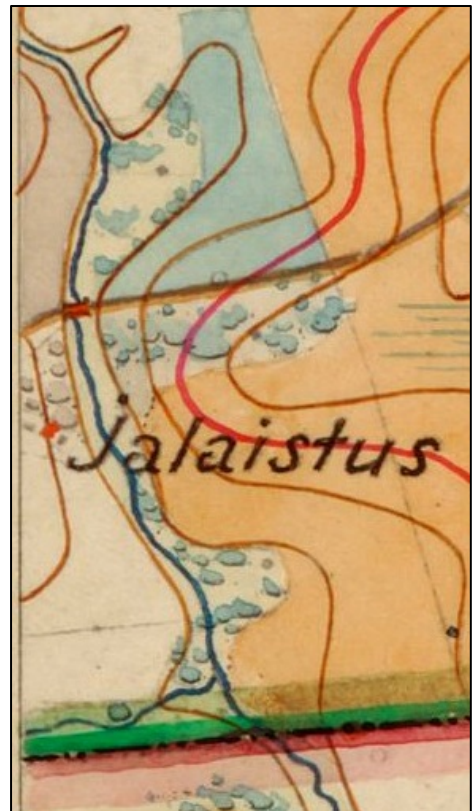

Ote isojakokartasta v. 1799 (Lopen kylä, Keihäsjärvi). Oletettu torpanpaikka merkitty punaisella suorakaiteella.

Vas. ote Kuninkaankartasta 1796-1805, sen alla ote pitäjänkartasta v. 1842 ja alla ote Senaatinkartasta v. 1874.

Löytöpaikat**12 LOPPI LÄYLIÄINEN YLHÄINEN**

Mjtunnus:

Status: löytöpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Laji: löytö

Koordin: N: 6719 909 E: 359 825 Z: 128
P: 6722 720 I: 3359 930

Tutkijat: Saukkonen J 1982 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 14,1 km S. Pienestä Keihäsjärvestä 1 km NNW
 Huomiot: Löytö KM 5846:1, kivikirves, diar. 23.06.1911, Löytänyt v. 1909 Ylhäisten talon omistaja Kaarlo Toivanen Ylhäisten talon maalta, n. 30 sylvä talosta luoteeseen. Löytöpaikka on tasaista maata, ja maaperä mustaa suomultaa. Esine löytyi kuokit- taessa.

Saukkonen J 1982: Lähettyvillä ei muita vesistöjä. Löytöpaikalla ei näkynyt merkkejä muinaisjäänöksistä sitä tarkastettaessa toukokuussa 1982

13 LOPPI LÄYLIÄINEN AHOLA

Mjtunnus:

Status: löytöpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Laji: löytö

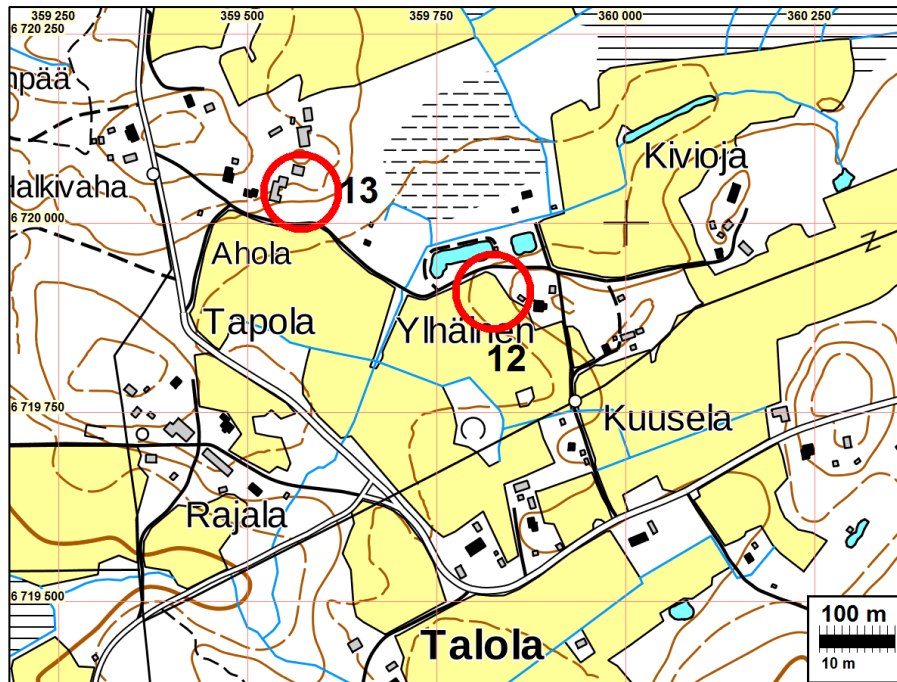
Koordin: N: 6720 041 E: 359 571, paikannus ± 500 m
P: 6722 850 I: 3359 670

Tutkijat: Saukkonen J 1982 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 14,0 km S. Aholan talosta n. 80 m itä-koilliseen. Paikannus epävarma ja epätarkka.

Huomiot: Löytö: KM 10744, kaksoistaltta, diar. 09.12.1937, löytänyt mv Einari Saarinen v. 1935 Läyliäisten kylän Aholan torpan maalta kivisen mäen reunasta. Esine löytyi peltoa tehtäessä 30 cm:n syvyydestä, n. 100 X 50 cm:n laajuisesta ja 30 cm pak- susta kiviröykkiöstä.

Saukkonen J 1982: Tässä kohtaa on kivinen mäenreuna, ei merkkejä asuinpaikas- ta.

Kiviesineiden löytöpaikat – niiden paikannus ei ole tarkka.

14 LOPPI LÄYLIÄINEN MÄENALUSTA

Mjtunnus:

Status: löytöpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Laji: löytö

Koordin: N: 6723 313 E: 361 982, paikannus ± 2000 m
P: 6726 130 I: 3362 080

Tutkijat: Saukkonen 1982 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Lopen kirkosta 10,8 km S, Läyliäisten taajaman itäpuolella. Päärakennuksen koordinaatit - **koordinaatti ei osoita löytöpaikkaa, joka oletettavasti on jossain lähistöllä.**

Huomiot: Löytö: KM 13229:1, oikokirves ja reikäkivi, löytänyt mv Vilho Laakso v. 1949 Läyliäisen kylän Takon talon Mäenalustan pellosta, n. 350 m talosta koilliseen.

Saukkonen 1982: Kylässä ei tiedetty Tako -nimistä paikkaa, eikä tarkka löytöpaikka selvinnyt.